Alexandru Ioan Despina
Închisoarea

Acum trei săptămâni a murit nevasta bătrânului ce locuieşte lângă mine. N-am cunoscut-o prea bine, tot ce ştiu despre ea e că nu se ține, sau ținea, prea bine pe picioare, iar de lift îi era o teamă îngrozitoare. Nu îndrăznea să coboare singură, iar când soțul nu-i era acasă mai trecea pe la mine ca să mă roage să merg cu ea cele şapte etaje. Dar de cele mai multe ori eram plecat prin oraş cu diverse treburi şi mă gândesc cu-ngrijorare la dățile în care ciocănea iar uşa nu i se deschidea. S-o fi gândit poate că nu mai doresc să-i răspund, că m-am săturat să-i tot plimb cu liftul trupul bolnav şi inutil, că mi-e de ajuns. Aş fi vrut să-i spun că nu-i aşa, că nu-i vina noastră că îmbătrânim, dar am tot amânat şi iată că acum e prea târziu. Cred că de la un moment dat i-a fost ruşine să mai apeleze la mine, căci începuse să stea închisă cu săptămânile-n casă. Nu ştiu cum şi-a dat duhul, nu cunosc amănunte, deşi lumea se adună şi-ndrugă verzi şi uscate. Ba că n-a mai suportat acest mod de viață şi şi-a luat zilele, ba că ar fi fost vorba de un accident, unii se-ncumetă chiar şi să spună c-ar fi fost omorâtă de propriul ei soț. Sincer nu ştiu cărei variante să-i dau crezare, dar cred că cel mai bine este să-i ocolesc pe vecinii ce-ncearcă să-mi vorbească, sau să clatin din cap prefăcându-mă că nu pricep. E un mic teatru pe care-l joc doar pentru a le da de înțeles că nu mă interesează. Deşi nu-i deloc aşa. Aş vrea să aflu, să ştiu, să cunosc! Dar nu simple vorbe aruncate la-ntâmplare doar pentru a face conversație, ci lucruri cât mai clare, lucruri asupra cărora să nu existe nici măcar vagi urme de-ndoială. Nu-mi place să-mi imaginez ce-a fost, să rescriu în mintea mea realitatea altora. Aş putea să trec pe la moşneag ca să-l întreb, dar e totuşi prea devreme şi-n plus nici nu cred că se cade să vorbeşti despre astfel de necazuri.

A înmormântat-o într-o miercuri cu banii chivernisiți o viață întreagă. N-a poftit pe nimeni, cel puțin aşa am auzit, de parcă şi moartea tot un gest intim le-ar fi fost. Adevărul este că nici n-ar fi avut pe cine să cheme, copii n-aveau, iar în afară de binețea ce-o dădeau zâmbitori pe scări, nimeni nu putea spune că-i cunoaşte. Numele înscris pe avizierul de la intrarea în bloc era singurul lucru ce le împiedica reducerea existenței la consistența unor fantome gârbovite de veacuri. Erau oameni liniştiți şi nimeni nu i-a auzit vreodată certându-se. Din apartamentul lor doar sunetul televizorului ce trăncănea tot timpul se făcea auzit. Ştiri, ştiri şi nimic altceva. De parcă la vârsta lor ar mai fi existat pe lumea asta vreun lucru care să-i privească. El pleca uneori vreme îndelungată pentru a face tot felul de mici afaceri, doar, doar de s-or ajunge cu banii de la o lună la alta. Şi-n tot acest timp, în care rămânea închisă-n casă, bătrâna croşeta.

***

Am fost deunăzi la piață şi am încropit două feluri de mâncare. De când m-a părăsit soția am întotdeauna impresia că gătesc prea mult. Mă bate gândul să trec pe la el, să-i mai duc câte ceva, să-i spun o vorbă bună, cred că l-ar ajuta. După o viață de om pe care ți-ai trăit-o alături de cineva, să te regăseşti singur nu-i tocmai un lucru uşor. Nici nu vreau să-mi închipui ce simte în aceste clipe.

Pun câteva bucate pe un platou şi mă duc. Ciocăn la uşă şi aştept încordat câteva momente până ce-l aud târşâindu-şi papucii. Mă arăt surpins că-i acasă, deşi poate nu pentru că-i acasă, ci pentru că-şi face simțită prezența. Pe palier e frig, vântul şuieră în rafale. Miroase deja a iarnă, iar ninsoarea nu e nici ea prea departe. Aşteaptă sus în cer, aşteaptă. Uşa se deschide, iar în prag îmi apare un moş adus de spate ce-ngână ceva, apoi dispare. Fusese tot timpul atât de ramolit, ori plecarea soției l-a năruit dintr-o dată? Iau bânguielile sale şi uşa lăsată crăpată drept o invitație de-al urma. E pentru prima oară când intru în locuința lor. Înăuntru e cald, frumos, totul e orânduit cu migală. Doar câteva cărți şi hărți par să se fi fost mutate din locul lor în ultima vreme, înscriind o istorie tăcută în stratul gros de praf pe care fiecare mişcare de-a lor, de-a celor doi, l-a mai completat puțin. Însă toată această ordine îmi lasă un sentiment neplăcut, de lucru fals, precum podoabele sau manuscrisele special tratate cu fel de fel de substanțe pentru a da impresia de vechi. Miroase a timp, a copilărie, a ceva ce încearcă zadarnic să-mi amintească de un lucru, un gând, sau o stare oarecare pierdută prin mine. Bătrânelul s-a aşezat de cealaltă parte a mesei şi c-o mişcare a capului mă invită să iau loc pe scaunul pe care de câteva săptămâni praful a început să se aştearnă precum nişte fulgi de zăpadă ce nici nu se topesc şi nici nu dispar. Se ascund doar, reîntrupând tăblițe pe care sufletele noastre aşteaptă trecerea timpul pentru a scrijeli hieroglife de nedescifrat. Pun platoul pe masă şi iau loc. Între noi este o vază cu trei flori (de ce trei?) veştejite. Trandafiri ofiliți, maronii la culoare, ce par atât de fragili încât şi o pală de vânt ar putea să le prefacă pentru o clipă petalele-n zbor.

-Te aşteptam, îmi spuse moşul pe o voce stinsă, impersonală, ce pare mai degrabă glasul întregii camere. Televizorul este închis, încrustat cu tot felul de vederi vechi, din locuri ce îmi par atât de ciudate. Cuplul acela drăguț din ele să fi fost tot ei? Acum câtă vreme? În ce viață? Ce face timpul… Îi privesc obrazul plin de cute şi-n aceste făgaşe săpate de griji şi de lacrimi văd, ca-n şanturile discurilor de pick-up, o muzică nespusă. Cine va mai fi în stare s-o redea, cine-o va mai putea de acum asculta? Mă priveşte cu nişte ochi blajini, supuşi, de animal domesticit. Doar degetele mâinii drepte i se zbat nervos pe macrameul murdar. Ce aşteaptă de la mine? Un răspuns?

-Pe mine? Îi răspund febril, în timp ce mă trec, fără să ştiu de ce, toate frisoanele. Nu îşi dă seama ce vorbeşte pesemne. Moartea cuiva drag poate avea uneori şi astfel de efecte.

-Pe tine. Trebuie să-i spun cuiva, nu mai pot trăi cu această vină. M-am gândit că ție, că tu ai să fii în stare să pricepi ceva, orice, să nu laşi cuvintele să se scurgă mai departe.

-Ce să pricep? Nu înțeleg, ce doriți de la mine? V-am adus nişte bucate, îmi închipui durerea prin care treceți şi aş fi vrut să ştiți... mai sunt încă oameni.... oameni care....

-Ascultă-mă bine!

Parcă s-a tras dintr-o dată la față, chipul devenindu-i de ceară. Doar ochii ce-i lucesc ca două stele-ndepărtate şi cuvintele ce se agață de tavan şi-mi pătrund în timpane mai lasă-n trupul său impresia de viață. Rămân tăcut în aşteptarea unei destăinuiri, a unei revărsări a durerii, însă în niciun caz nu mă aşteptam s-aud ceea ce avea să-mi spună, pe un ton frânt, accentuând fiecare cuvânt:

-Tu, tu ai să mă omori pe mine.

Aş fi dorit să izbucnesc în râs; poate că dacă aş fi văzut până şi cel mai mic tremur pe chipul său decrepit aş fi făcut-o. Însă era cât se poate de serios. O fi având febră, îmi zic, poate aiurează. În mod sigur nu-şi dă seama ce spune. Mă tot gândeam cum a căzut asupra sa vestea decesului, închipuindu-mi că nimic din comportamentul său n-o să mă mire... Cum poate omul să ducă atât de multe nu ştiu... Cum poate să mai trăiască la o vârstă la care lumea îi este formată mai mult din morți decât din vii... Ce mai poate oare simți în clipa în care tot ce-a iubit l-a părăsit pentru totdeauna? De ce să te mai agăți pentru a putea continua? Pentru ce să mai continui chiar şi o lună, o zi, o oră? Se uită insistent la trupul meu, mă cercetează. Ce are cu mine? Nu-nțeleg, nu-nțeleg pentru... Se apleacă spre mine, îmi aruncă o privire pătrunzătoare, apoi îmi face semn arătându-mi cuțitul din bucătărie.

-Ascultă doar ce am să-ți spun!

Însă nu mai iau seamă la cuvintele sale, mă restrag şi răstorn fără să vreau vaza de pe masă. Petalele se împrăştie înroşindu-se la culoare, iar praful se ridică agale în valuri murdare. Sunt deja cu mâna pe clanță.

-Ai să te-ntorci aici şi-ai să termini ce-ai început!

Nici nu-l mai privesc, bângui doar o scuză năroadă şi dau să ies afară.

***

Am dormit prost, cu întreruperi, întorcându-mă tot timpul de pe-o parte pe alta. M-am dat jos cu greu din pat şi m-am dus lângă fereastră ca să mă uit în calendar. Nu-mi explic de ce-am făcut-o, ştiam prea bine că-i duminică. Se-mplinesc exact patru săptămâni de când bătrâna a murit. Moşul n-o s-o mai ducă nici el mult, presimt asta. Mă desprind din fața geamului translucid şi intru în bucătărie ca să-mi fac o cafea. Încerc s-o beau liniştit, însă un gând nu-mi dă pace. Dacă s-a sinucis? Îmi lipesc urechea de perete, dar n-aud nimic. Dau pe gât restul lichidului din cană, inclusiv zațul, şi o lipesc de perete. Tot nimic. Doar o

mică pată cafenie, semirotundă, rămâne în urma gestului meu. Ies grăbit din casă şi mă reped la intrarea apartamentului său. Ciocăn. De data asta parcă mai încet, mai cu teamă. Aştept câteva secunde şi chiar în momentul în care dau să plec, uşa se deschide, iar din spatele ei îmi răspunde acelaşi chip impersonal ce am impresia că-i aparține mai mult vremii decât lui (care el?). Mi se pare oarecum ciudat, nu-i mai auzisem de astă dată târşâitul. Am trântit fără să vreau uşa-n urma mea, iar covorul s-a zvârcolit puțin şi praful a tresărit din toropeala selenară. Cu toate că întreaga cameră este plină de cărți, bibelouri, tablouri, poze şi vederi, îmi pare un loc dezolant, pustiu. Lipseşte viața. S-a scurs pe sub prag, pe sub pervaz, în dâre invizibile.

-De când mi-a spus toate astea o nouă ființă a luat naştere în mine, spuse pe un ton grăbit, grav, şuierat, moşneagul, apoi continuă alert fără pauze şi fără să respire: o ființă ferecată sub paza necruțătoare a Lunii, un spirit mai bătrân decât însăşi viața. Tind să cred că ea a ridicat mâna ce-a lovit, nu eu, deşi realizez că-i doar o minciună în care aş dori să mă complac pentru a şterge de tot toată această amintire. Nu trebuia, nu trebuia să mi le spună, ştia doar că vor vui în capul meu, larve avare de gânduri aride, gânduri aride avide de această stare colcăitoare ce-mi cuprinde membru după membru ca o boală. Dar o înțeleg, o înțeleg atât de bine în asemenea clipe când nu mai pot cere îndurare, ci doar moarte pentru scărnava ființă ce-şi strânge inele trupului împrejurul meu şi mă sufocă. O dată cu ea voi pieri şi eu, mă voi preface-n țărână, în carne descompusă şi scabroasă din care florile, copacii şi viermii se vor hrăni, devenind o dată-n plus viață. Nu trebuie însă s-o las să trăiască; de când a-nceput să pună stăpânire pe darul vorbirii şi-a-nceput să cuvânteze, să se-avânte tot mai des printre oameni împrăştiindu-şi gândurile murdare, perfide larve dornice de metamorfozare. Nu trebuie, nu trebuie, înțelegi? Chiar dacă-i numai o amânare!

Se însuflețise ca un zănatec şi gesticula ca un besemtic pe care nu ştiam cum să-l mai potolesc.

-Înțelegi, nu?

-Nu, îi mărturisesc, iar la primirea răspunsului fața i se poci într-un mod indescriptibil.

-Vei înțelege când îți voi spune, negreşit o vei face.

Şi atunci începu să-mi vorbească pe o voce şoptită, demonică, pe care eu n-o puteam pricepe, însă sângele, sângele meu o făcea. Îmi clocotea în vene, îmi umplea ochii de roşii imagini ce prefăceau cărțile în coperți cârmâzii secătuite de vreme, florile în şerpi pregătiți să se repeadă-n mine, candelabru într-un macabru intrument de veşnice cazne. Chiuveta din bucătărie pe care n-o vedeam, dar o auzeam, picura şi ea o stacojie apă scuipată de cuvintele ce zburau ca nişte lilieci şi se întorceau doar pentru a-mi pişca pielea într-o durere ardentă şi mistuitoare. Trezea ceva în mine, ceva în aşteptarea căruia trăisem, mă hrănisem, gândisem şi visasem, ceva ce-şi întindea inelele trupului dincolo de toată viața mea. Şerpii

sâsâitori păşiră târşâind prin aerul împietrit spre mine, iar petale liliachi se desprinseră din capetele lor şi căzură domolit pe podea. Bătrânul rânji satisfăcut, geamurile se contorsionară în grimase urâte, înnegrindu-se pe la margine, tencuiala se scoroji dintr-o dată şi se dezlipi în pergamente fine şi-n sunetul a mii de miriapode mărşăluind pe frunze uscate. Sângele-mi fierbea, striga, urla, chema. Se trezea ca după un somn ce se lungise de-a lungul şirului de oameni ce-mi erau părinți, bunici, străbuni, mai departe de vreme, de oameni, de vrere, în spatele larvarelor târâtoare, în recele nămol al malurilor spălate de afluxuri selenare, sălcii, piezişe, grăbite, până la mine, mesaje încifrate în simboluri spiralate, înstrăinate brațe galactice trimise departe. Vorbe adresate nu mie, ci limfei, în crisalide cristaline de gheață, în interstiții sinistre, străvezie-n aşteptare, stacojie-n împlinire, sub cratere funeste, lunare. Din mine, prin mine, scoase un țipăt ascuțit ce se frânse de pereții camerei, sparse geamul în sute de imagini incolore, mă izbi în tâmple, cuibărindu-mi-se-n minte.

Bătrânul şedea întins pe podea cu țeasta crăpată. Fire roşiatice se lungiseră de-a lungul parchetului spre mine, de parcă ar fi încercat să mă prindă de tălpile goale. Unde-mi erau papucii? Doar n-am venit astfel! Şi vaza asta ce-mi caută în mână? Nici nu vreau să mă gândesc, nici nu doresc să-mi imaginez. Eu!? Să simt, să fac, să caut, să ascund. Să strig, să mă mişc. Eu!? Să spun, ce să spun? Eu!? Oh, Doamne, eu!

***

M-am deşteptat cu mâinile înlănțuite în nişte cătuşe reci (de ce nu s-or fi încălzit oare?). Polițiştii vorbeau între ei şi îmi mai aruncau din când în când priviri indolente. Prezența lor mă ruşina, mă condamna. Ce-am făcut? De ce-am făcut? Răspunde-mi, zi-mi ceva, orice! De ce taci, de ce? Nu, nu doresc să dau nicio declarație. Da, sunt vinovat, recunosc. Ştiu. Nu, nu ştiu. Credeți-mă că şi eu aş vrea să ştiu. Nu, nu-mi pare în niciun fel. Din ce aş fi vrut ce a rămas. La revedere.

Celula e umedă şi rece, mult prea rece. Aş fi vrut să am cui să-i scriu, însă trebuie să reunosc că-s, ca de fiecare dată, singur. Aş fi dorit să fiu puternic pentru cineva, să mă pot lăuda că pot îndura, dar n-am pe nimeni. Mi-au adus ieri un coleg de cameră. Curat, înalt, slab, palid. Nu prea ne vorbim, însă în curând o să vină vremea… oricât încerc nu pot să mă prefac că totul e bine, că nu-i nimic cu mine. Creşte ceva, simt asta, îmi împuie gândurile, îmi împute simțurile, doreşte să-mi ia locul. Vreau să par calm, zâmbesc, fac câțiva paşi măsurați, mărunți, mă aşez pe pat. Înăuntru însă ard, zbier, mă reped de pereții propriei închisori, mă spânzur de gratiile îngustei ferestre, smulg barele ca pe nişte cuvinte ce mă îngroapă, sap şanțuri imaginare către iluzia pierdută a libertății mele, pierdută aiurea printre zilele anoste, anodine senzații amorfe înscripționate pe-o piatră aruncată la-ntâmplare în ape murdare. Pradă nejertfită sub tulburările tale selenare, în durerile crâncene ale unei naşteri milenare,

demon ce-şi aşteaptă calm la marginea drumului întruparea. Inelele înlănțuite ale trupului, în mintea mea platoşă înfiorătoare, şerpuitul sângelui în pulsații efemere. Erupția tegumentului în viermuitoare emanații pestinențiale. N-ai să izbândeşti să duci mai departe nimic! Totul se-ncheie aici, precum lanțurile acestea ce pornesc dintr-un perete şi se termină-n altul. Durerea, precum vaetul din urmă al unui animal ce moare, îmi înfierează mintea, reuşeşte să mă doboare, îngenunchiez înaintea sa spăşit. Nu mai vreau! Continui să văd, să simt… Încerc să-mi smulg părul, să-mi zdrobesc țeasta de dalele soioase, să m-arunc la pământ, însă trupul îmi rămâne în picioare, stăpân pe sine (pe care sine?), fără să trădeze prin ceva suferința mea straşnică. Pleacă-te, urlu la el, pleacă-te, îți spun! Dar n-o face. Plâng de disperare.

O ființă increată, lugubră, întunecată, a pus stăpânire pe mine (pe care mine?). Nu ştiu cum să spun, să strig, să scap din această închisoare. Gândul e prizonierul propriului meu trup. Nu mai pot! Mă retrag umil într-un cotlon al sufletului şi împăcarea alene se aşterne, iar inima mi se potoleşte precum praful ce sclipeşte candid şi cade agale pe lespedea rece, întrupând însemne murdare. Celălat mă priveşte.

-Ştii, îi spune calm trupul meu, cineva, eu, cel ce-am stat în aşteptare, tu ai să mă omori.

Tâmpitul zâmbeşte. Însă nu-i nimic. În câteva clipe o să priceapă, iar eu am să mă descătuşez de acest corp pe jumătate putrezit, mai puternic, tot mai puternic şi mai aproape de fiecară dată. În curând, ştiu asta, prin cuvinte, prin fiere şi ochi, prin corpuri pieritoare. În curând, pentru nestare. Voi evada de sub recile-ți închisori lunare, neîndurător temnicer captiv în tăceri milenare, aspru judecător al vinilor tale. Totul sub privirea ta oblăduitoare, până ce-am să mă lepăd de simțurile pământii ce-ncearcă să mă-ngroape şi-am să cuprind în brațe îndepărtate orizonturi galactice, iar zalele tale selenare ce m-au încolocit atâta timp or să-mi cadă frânte la picioare.